

Jätkame rehemajadega uuel aastal

Tore, et tänavu käivitunud maa-arhitektuuri ja -maastike programmi tegevust on märganud juba paljud vanade talukohtade omanikud ja Maakodu lugejad. Uuel aastal tahame ajakirja veergudel välja tuua teie kõige põletavamad küsimused ning neile vastata. Soovime jätkata loodud dialoogi ja ka edaspidi teilt teateid saada.

Vanade hoonete omanikud vajavad tihti ehituse või taastamise alast nõu ja rahalist abi. 2010. aastani vältava maa-arhitektuuri ja -maastike programmi käigus alles töötatakse välja vajalikke meetmeid. Meie programm toetab omanikke taastamiskoolituste, nõuannete ja kui vaja, siis ka eksperthinnangutega osalemaks erinevates toetusprojektides. Loodame omalt poolt, et nõuannete ja kogemuste pidevaks vahetamise kohaks kujunebki ajakiri Maakodu.

Eesti maamajade omanike juures oleme märganud head tahet säilitada võimalikult palju vana ja ehedat. Hea on kuulda lugeda kirjeldusi uute ehitiste ning sisekujunduste edukast sobitamisest vanade majadega. See räägib meie võimest hinnata eelkäijate loodut, kohandada sellega oma vajadused.

Vabaõhumuuseumi töötajate arvamust küsitaksegi tihti ajaloolise majaga sobivat juurdeehitust kavandades või sisekujunduse osas. Uuritakse, kuidas luua eakasse

majja kaasaegseid tingimusi. Eriti keerukas on mõistlikult ning säästvalt lahendada soojustuse, kütte ja veevärgi probleem. Tihti teevad muret ka seenkahjustused. Paljud vanad hooned vajavad palkide vahetamist ning seega meistrit, kes seda oskab. On selliseidki omanikke, kes küsivad nõu kivihoonete taastamiseks.

Et teid igakülgset nõuga abistada, oleme alustanud andmebaasi koostamist. Tahame sinna kanda meistreid erinevatest maakondadest, et abivajajad oskaja mehe ikka võimalikult kodu lähedalt leiaksid. Hea oleks, kui tublid töömehed endast ka ise meile teada annaksid.

Kõigest sellest soovimegi juttu teha edaspidistes artiklites. Selleks, et uuel aastal leida üheskoos vastus võimalikult paljudele küsimustele, ootame Maakodu lugejatelt selliseid pärimisi, mis võiksid huvitada laiemat ringi. Teretulnud on ka teie enda praktilised kogemused, mida raatsite jagada teiste vanade hoonete omanikega.

Eestis on tõsine probleem katuste amortiseerumine ja vajadus need asendada. Murelapseks on sageli rookatused, kuid parem ei ole olukord ka puitkatustega. Eterniitki, tänu millele meie vanad ja väärikad majad nõukogude aja ning veel 15 aastat üle on elanud, ei pea vastu iga vest. Traditsioonilise rehemaja katus on

tavaliselt väga suure pindalaga, mis teeb taastamise kulukaks. Kui talu väiksemate hoonetega suudavad omanikud ehk ise toime tulla, siis rehemaja katuse uuendamiseks oleks toetusi küll kõige enam vaja. Loodame, et lähima kolme aasta jooksul leiab ka riik selleks võimalusi. Seni tuleb varuda kannatust.

Millega saab alustada kohe, talvel? Praegu tasub teha plaane järgmiseks aastaks. Kui näiteks palkmajal on vaja osa palke asendada, siis peagi on sobiv aeg metsa langetada. Sae peaks kätte võtma ka siis, kui nüüd puude raagusoleku ajal märkate, et teie vana maja katuse kohale sirutub ohtlikult mõne eaka õuepuu oks. Vanake ei pruugi seda talve enam üle elada ja oi, kui palju kahju võib ta teha teie hoonele!

Täname kõiki meie poole pöördunud omanikke teabe eest. Ootame ikka uusi kirju ning lubame, et külastame teie rehemaju esimesel võimalusel. Kirjad ja küsimused saatke aadressil elo@evm.ee või Eesti Vabaõhumuuseum, Vabaõhumuuseumi tee 12, 13521 Tallinn.

Loodame, et tuleb ilus talv kõrgete hangedega. Soovime teile kõigile häid jõule!

Eesti Vabaõhumuuseum
Maa-arhitektuuri ja -maastike programm
ELO LUTSEPP ja JOOSEP METSLANG